

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 2Svk/12/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7020200906
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: prof. JUDr. Juraj Vačok
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:7020200906.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu prof. JUDr. Juraja Vačoka, PhD. a členov senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., JUDr. Mariána Trenčana, v právnej veci žalobcu: H. E., adresa trvalého pobytu: H. X, XXX XX L., dátum narodenia: X. G. XXXX, proti žalovanému: Okresný úrad Košice, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/209/2020-34 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 7S/209/2020-47, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/209/2020-34 z 9. novembra 2022 spolu s dopĺňacím rozsudkom č. k. 7S/209/2020-47 z 13. februára 2023 sa mení tak, že rozhodnutie žalovaného č. spisu OU-KE-OOP-2020/049730-002 z 23. novembra 2020 sa zrušuje a vec sa vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobcovi sa priznáva voči žalovanému právo na náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania.

odôvodnenie:

I. Postup pred orgánmi verejnej správy

1. Žalobca podal žiadosť žalovanému o sprístupnenie informácií podľa zákona o slobode informácií v účinnom znení (ďalej len „zákon o slobode informácií“) nasledovného znenia: žiadam zaslať kópie písomností (žalobu a návrh), na základe ktorých bola zapísaná informatívna poznámka: návrh na začatie súdneho konania na určenie vlastníckeho práva č. 20C/128/2014 OS Košice II na parc. registra E č. XXXX - D. XXXX/XX - v.z.XXXX/XXXX na liste vlastníctva XXXXX. Žalovaný v postavení povinnej osoby rozhodnutím č. spisu OU-KE-KO-2018/ 036246-Kol z 8. augusta 2018 žiadosti nevyhovel. Uviedol, že žalobca žiadal o poskytnutie informácie z katastra nehnuteľností, ktorá je poskytovaná podľa katastrálneho zákona v účinnom znení (ďalej len „katastrálny zákon“) a spoplatňovaná podľa zákona č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v účinnom znení (ďalej len „zákon o správnych poplatkoch“). Takáto právna úprava je osobitnou vo vzťahu k právnej úprave poskytovania informácií podľa zákona o slobode informácií. Preto nie je možné požadované informácie podľa tohto zákona sprístupniť.

2. Voči rozhodnutiu žalovaného sa žalobca odvolal. Žalovaný v postavení odvolacieho orgánu sa stotožnil s prvostupňovým rozhodnutím. Rozhodnutím sp. zn.: OU-KE-OOP5-2018/038918/MAD zo 6. septembra 2018 podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „správny poriadok“) potvrdil prvostupňové rozhodnutie a odvolanie zamietol.

II. Konanie pred správnym súdom

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) rozsudkom sp. zn. 7S/133/2018 z 19. februára 2020 podľa § 191 ods. 1 písm. d) Správneho súdneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „SSP“) zrušil obe rozhodnutia žalovaného z dôvodu ich nepreskúmateľnosti pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov. Zároveň vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Uviedol, že žalovaný sa v odôvodnení svojich rozhodnutí zaoberal neposkytnutím jedného z požadovaných dokumentov. Súčasťou zbierky listín je jeden z týchto dokumentov, druhý dokument je súčasťou administratívneho spisu. Pretože žalovaný

neuviedol skutočnosti, na základe ktorých posúdil neposkytnutie druhého dokumentu, považoval obe rozhodnutia za nepreskúmateľné.

III. Pokračovanie konania pred orgánmi verejnej správy

4. Žalovaný rozhodnutím č. spisu: OU-KE-K-2020/043186-SUC z 25. septembra 2020 (ďalej len „rozhodnutie povinnej osoby“) rozhodujúci v postavení povinnej osoby opätovne nevyhovel žiadosti o poskytnutie informácie. K rozsudku správneho súdu uviedol, že oba požadované dokumenty tvoria jeden celok a sú súčasťou zbierky listín. Zotrval na svojej argumentácii, podľa ktorej obe listiny je možné poskytnúť len v režime podľa § 68 ods. 3 katastrálneho zákona. V rámci argumentácie odcitoval § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií.

5. Žalobca sa voči rozhodnutiu povinnej osoby odvolal. Žalovaný v postavení odvolacieho orgánu rozhodnutím č. spisu OU-KE-OOP-2020/049730-002 z 23. novembra 2020 (ďalej len „rozhodnutie žalovaného“) podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku rozhodnutie povinnej osoby potvrdil a odvolanie žalobcu zamietol. Vo svojom odôvodnení sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím povinnej osoby.

IV. Konanie pred správnym súdom v prejednávanej veci

6. Žalobca podal voči rozhodnutiu žalovaného všeobecnú správnu žalobu na správny súd. V žalobe namietal porušenie viacerých ustanovení. Navrhol, aby správny súd zrušil rozhodnutie žalovaného a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

7. Správny súd rozsudkom č. k. 7S/209/2020-34 z 9. novembra 2022 (ďalej len „rozsudok správneho súdu“) zamietol žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP. V odôvodnení sa stotožnil so závermi uvedenými v rozhodnutí žalovaného. Skonštatoval, že žalovaný sa vysporiadal s pôvodným rozsudkom správneho súdu. Uviedol, že nie je možné sprístupniť informácie podľa zákona o slobode informácií, pokiaľ osobitná úprava, v tomto prípade katastrálny zákon, so sprístupnením informácií počíta a presne vymedzuje podmienky, za ktorých je povinná osoba oprávnená požadované informácie sprístupniť. Navyše, podľa § 68 ods. 3 katastrálneho zákona žalobca nespadá do okruhu osôb, ktorým by bol žalovaný oprávnený poskytnúť listiny zo zbierky listín. Správny súd sa tiež vysporiadal s tým, či žalovaný mal právomoc rozhodovať o odvolaní. Správny súd skonštatoval, že žalovaný takúto právomoc mal, pretože v zmysle § 19 ods. 2 zákona o slobode informácií má pri preskúmaní rozhodnutia povinnej osoby, ktoré vydal iný odbor žalovaného, postavenie nadriadeného orgánu.

8. Správny súd vydal 13. februára 2023 doplniaci rozsudok č. k. 7S/209/2020-47. Týmto rozsudkom zamietol návrh žalobcu na prerušenie konania a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

V. Kasačná sťažnosť, stanovisko účastníkov

9. Žalobca podal voči rozsudku správneho súdu kasačnú sťažnosť z dôvodov, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci; odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“); nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. g/, h/, f/ SSP). Navrhol v nej, aby kasačný súd zrušil rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. K jednotlivým kasačným bodom žalobca uviedol rozsiahlu argumentáciu podporenú viacerými rozhodnutiami súdov. Namietal, že:

- neposkytnutie požadovaných informácií je v rozpore so základným právom žalobcu ustanoveným v čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 26 ods. 4 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v účinnom znení (ďalej len „Ústava“), § 2, § 3 ods. 1, § 7 ods. 1, 2, § 11 ods. 1 písm. b/, § 12, § 19 ods. 2 zákona o slobode informácií, § 58 ods. 1 správneho poriadku. Neexistuje dôvod na utajovanie a neposkytnutie požadovaných informácií. Povinná osoba má povinnosť sprístupniť všetky informácie, ktoré má k dispozícii, s výnimkou informácií podľa § 8 až 11 zákona o slobode informácií. Navyše pokiaľ je vo verejnom prístupnom registri zapísaná poznámka v liste vlastníctva osvedčujúcom žalobcove práva k nehnuteľnosti, musí byť aj právny podklad, na základe, ktorého bola poznámka zapísaná, sprístupnený. Požadovanú informáciu má povinná osoba k dispozícii, pracuje s ňou a je zapísaná na liste vlastníctva žalobcu. Žalovaný navyše nebol príslušný na rozhodnutie o odvolaní, pretože vo vzťahu k povinnej osobe nie je nadriadeným orgánom. Nesprístupnením požadovaných dokumentov prišlo aj k porušeniu čl. 11 Charty základných práv Európskej únie a čl. 3 ods. 1 bodu 23 smernice Rady EÚ 2019/1024;
- závery správneho súdu sú v rozpore s rozhodovacou praxou s poukazom aj na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“), vydaný v konaní sp. zn. 5Sžik/3/2020. Podľa bodu 21 tohto rozsudku je povinnosťou povinných osôb zaoberať sa, prečo nie je možné sprístupniť požadované informácie v konaní podľa zákona o slobode informácií;
- bolo porušené právo na spravodlivý proces v tom, že napriek žiadosti nebol žalobca správnym súdom mailom informovaný o termíne verejného vyhlásenia rozsudku. Týmto postupom správny súd porušil čl.

1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 46 ods. 1, čl. 142 ods. 3 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

10. Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

VI. Právne posúdenie veci kasačným súdom

11. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v postavení kasačného súdu (ďalej len „kasačný súd“) preskúmal rozsudok správneho súdu. Jeho príslušnosť pre toto konanie a rozhodnutie je daná v § 11 písm. h/ SSP.

12. Kasačný súd s ohľadom na § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť vo veci pojednávanie a rozhodol o kasačnej sťažnosti bez pojednávania. Rozsudok bol vyhlásený verejne po oznámení dňa vyhlásenia v súlade s § 137 ods. 4 SSP.

13. So zreteľom na § 439 ods. 1, § 442 ods. 1, § 443 ods. 1 SSP kasačný súd skonštatoval, že podaná kasačná sťažnosť smeruje proti rozsudku, voči ktorému je prípustná, bola podaná oprávnenou osobou a včas. Súdny poplatok za podanie kasačnej sťažnosti bol uhradený.

14. Po meritórnom preskúmaní veci kasačný súd dospel k záverom, ktoré deklaroval vo výroku svojho rozsudku. Bližšie tieto závery odôvodňuje v nasledovnom texte.

15. Podľa § 464 ods. 1 SSP ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie. Žalobca v kasačnej sťažnosti poukázal na svoj predchádzajúci rozsudok sp. zn. 5Sžik/3/2020 zo 16. decembra 2021. V tomto rozsudku posudzoval kasačný súd vec tých istých účastníkov konania, na základe kasačnej sťažnosti žalobcu. Posudzované kasačné body boli identické s tými, ktoré žalobca uplatnil v kasačnej sťažnosti aj v tomto konaní. Kasačný súd tak v tomto odôvodnení vychádza zo záverov predchádzajúceho rozsudku.

16. Pri kasačnom bode týkajúcom sa nesprávneho právneho posúdenia veci kasačný súd upriamuje pozornosť na nasledovné časti rozsudku sp. zn. 5Sžik/3/2021 zo 16. decembra 2021:

13. Kľúčovou otázkou, ktorá sa nesie administratívnym aj súdnym konaním, je vzťah poskytovania informácií na základe zákona o slobode informácií a obmedzení, ktoré pri prístupe k informáciám stanovuje katastrálny zákon.

15. Kasačný súd ... v súvislosti s možnosťou uplatňovania práva na prístup k informáciám podľa viacerých právnych úprav poukazuje napríklad na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn: 3Sžo/106/2015 z 27. apríla 2016, publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí slovenských súdov 4/2017 pod č. 26, kde Najvyšší súd uviedol, že špecifický režim nahliadania do administratívnych spisov orgánov verejnej správy podľa správneho poriadku nemožno automaticky spájať s nemožnosťou sprístupnenia informácií z katastrálnych spisov podľa zákona o slobode informácií.

16. Podobne rozhodol Najvyšší súd aj v rozhodnutí č. k.: 6Sži/8/2012. Tu pri posúdení kolízie sprístupňovania informácií podľa zákona o slobode informácií a obmedzení stanovených v zákone č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore a v zákone č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov súhlasil s názorom krajského súdu, že oba uvedené zákony nie sú v vo vzťahu k zákonu o slobode informácií zákonmi špeciálnymi, ale pôsobia v právnom systéme paralelne. ...

17. Treba zdôrazniť, že najširší a najvšeobecnejší spôsob prístupu informáciám umožňuje zákon o slobode informácií, čo vyplýva zo zakotvenia práva na sprístupnenie informácie pre každého (§ 3 ods. 1 tohto zákona), bez ohľadu na preukazovanie právneho alebo iného dôvodu alebo záujmu, pre ktorý sa informácia požaduje (§ 3 ods. 3 tohto zákona), dokonca ak to neznemožňuje sprístupnenie informácie, aj bez uvedenia všetkých zákonom stanovených náležitostí, vrátane identity žiadateľa (§ 14 ods. 3 tohto zákona), a bezplatne (§ 21 ods. 1 tohto zákona).

18. Platná právna úprava však popri zákone o slobode informácií upravuje v jednotlivých oblastiach výkonu verejnej moci, resp. ako súčasť procesných práv účastníka správneho konania, možnosť požiadať o určité druhy informácií aj na základe iných právnych predpisov (napr. § 23 správneho poriadku, § 55 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v účinnom znení, § 133 stavebného zákona v účinnom znení). Konkrétne predpisy stanovujú spôsoby prístupu, rozsah poskytovaných informácií, okruh osôb oprávnených sa s nimi oboznamovať aj ďalšie podmienky prístupu k nim.

19. V takýchto prípadoch je vecou žiadateľa, aby si zvolil právny režim prístupu k informáciám, ktorý pre seba považuje za najvhodnejší, spravidla v závislosti od svojho postavenia a vzťahu k orgánu, od ktorého informácie požaduje. Vzhľadom na to, že sa jedná o návrhové konania, znamená to, že režim vybraného zákona sa na neho bude vzťahovať počas celého procesu vybavovania žiadosti o informácie. Voľba konkrétneho právneho režimu a postupu je spojená s „rizikom“, že si zvolí právnu úpravu, postup podľa ktorej nedosiahne najpriaznivejší možný výsledok (napr. rozsah informácií môže byť limitovaný, existuje poplatková povinnosť) v porovnaní s inou do úvahy prichádzajúcou právnu úpravou.

21. V posudzovanom prípade je nesporné, že žiadateľ - JUDr. Vladimír Stanko, advokát, podal žiadosť o sprístupnenie podľa zákona o slobode informácií. Správny súd sa zmysle vyššie uvedených rozhodnutí Najvyššieho súdu SR mal vysporiadať so žalobnými dôvodmi smerujúcimi voči namietanému nesprávnemu právnomu posúdeniu správnych orgánov podľa zákona o slobode informácií ...

22. Kasačný súd len dodáva, že ani skutočnosť, že právna úprava poskytovania informácií podľa katastrálneho zákona spojená s poplatkovou povinnosťou v zmysle zákona o správnych poplatkoch nemôže byť automaticky dôvodom na odmietnutie žiadosti podľa zákona o slobode informácií. Ako už kasačný súd uviedol, je vecou žiadateľa, aký režim prístupu k informáciám si zvolí a aké podmienky v danom režime bude musieť splniť, a zároveň, nesie aj zodpovednosť za ich splnenie.

23. Za nepreskúmateľnú považuje kasačný súd argumentáciu s poukazom na § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií. Podľa tohto ustanovenia povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak ju zverejňuje na základe zákona; ak je podľa takého zákona zverejňovaná vo vopred stanovenej dobe, iba do tejto doby. Poznámka pod čiarou odkazuje na osobitné zákony ...

24. Obmedzenie sprístupnenia informácie v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií má slúžiť na zamedzenie nadmernej administratívnej záťaži povinnej osoby a umožňuje jej odmietnuť sprístupnenie informácií zverejňovaných touto povinnou osobou podľa osobitného zákona. Postihuje odlišné situácie ako § 7 zákona o slobode informácií, ktorý predpokladá informovanie o zverejnení informácií a dáva žiadateľovi možnosť trvať na sprístupnení informácií. Zákon o slobode informácií teda podľa § 7 umožňuje sprístupnenie informácií - zverejňovaných povinnou osobou podľa § 5 a 6 zákona o slobode informácií a iných informácií, ktoré už zverejnila povinná osoba dobrovoľne a na druhej strane podľa tohto ustanovenia zavádza obmedzenie práva na informácie, ak už boli (a naďalej sú) zverejnené povinnou osobou podľa osobitného zákona. Ide napríklad o informácie zverejňované pravidelne Štatistickým úradom Slovenskej republiky alebo Tlačovou agentúrou Slovenskej republiky. Ostatné informácie zo sféry dispozície týchto inštitúcií (napr. ktoré nie sú pravidelne zverejňované, údaje o ich financovaní, hospodárení a pod.) spadajú pod režim zákona o slobode informácií. Predmetné obmedzenie práva na informácie platí len počas obdobia zverejnenia takejto informácie. Ako náhle ju nie je možné vyhľadať a získať, obmedzenie neplatí a povinná osoba naň neprihliada. Zjednodušene povedané, ak neexistuje iná zákonná prekážka, informáciu sprístupní (Ikrényi, P. a kol.: Zákon o slobodnom prístupe k informáciám - Komentár, Wolters Kluwer 2015, s. 235).

25. K výkladu ust. § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií zaujal stanovisko aj Najvyšší súd SR v už uvádzanom rozsudku č. k.: 3Sžo/106/2015 z 27. apríla 2016, publikovaného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí slovenských súdov 4/2017 pod č. 26, cit: „Súd prvého stupňa správne uviedol, že všeobecná úprava nahliadania do administratívnych spisov správnych orgánov podľa § 23 správneho poriadku nebráni sprístupňovaniu informácií z katastrálnych spisov podľa ustanovení zákona o slobode informácií a nemožno ich považovať na účely § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií za formu zverejňovania informácií na základe osobitného zákona, ktoré by odôvodňovalo principiálne obmedzenie slobodného prístupu k informáciám. Dôvod obmedzenia sprístupnenia informácií v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií je možné aplikovať len v tých prípadoch a na tie informácie, ktoré sú zverejnené, a teda každý ich môže vyhľadať a získať bez akéhokoľvek obmedzenia alebo vyžadovania splnenia akýchkoľvek predpokladov. Pôjde najmä o informácie zverejnené na internete, ale nie je vylúčená ani iná forma zverejnenia, ak je možné dané informácie bez väčších ťažkostí vyhľadať a získať. O takýto prípad však nejde, ak sa informácia zverejňuje žiadateľovi o sprístupnenie informácie za splnenia podmienky, že patrí do kategórie oprávnených osôb v zmysle katastrálneho zákona, ktorými sú vlastníci, správca majetku štátu, správca majetku vyššieho územného celku, správca majetku obce, nájomca alebo iný oprávnený z práv k cudzím veciam (záložný veriteľ, oprávnený z vecného bremena, oprávnený z predkupného práva). Iným osobám nemožno informácie zo spisu uloženom v registratúrnom stredisku v zmysle ustanovení katastrálneho zákona a vyhlášky č. 22/2010 Z. z. poskytnúť. Skutočnosť, že v prejednávacom prípade sú požadované informácie sprístupňované podľa osobitných predpisov, stanovenému okruhu oprávnených osôb, resp. osôb preukazujúcich odôvodnenosť svojej požiadavky, a to za splnenia konkrétnych zákonných podmienok, nenapĺňa dôvod obmedzenia sprístupnenia ustanovený v § 11 ods. 1 písm. b) zákona o slobode informácií.“

26. Kasačný súd na základe uvedeného uzatvára, že pokiaľ chcela povinná osoba toto ustanovenie zákona o slobode informácií použiť, bolo jej povinnosťou jednoznačne uviesť, že ide o zverejňované informácie a konkretizovať, podľa akého zákona, kde, ako a prípadne v akom čase ich zverejňuje ...

17. So zreteľom na všetky uvedené skutočnosti neobstojí záver, že pokiaľ katastrálny zákon upravuje sprístupňovanie informácií, nie je možné požadovať informácie v právnom režime zákona o slobode informácií. Kasačný súd upriamuje pozornosť aj na čl. 2 ods. 3 Ústavy, podľa ktorého každý môže konať,

čo nie je zákonom zakázané. V katastrálnom zákone a zákone o slobode informácií sa nenachádza žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo požadovať informácie v procesnom režime zákona o slobode informácií.

18. K argumentácii správneho súdu a žalovaného rozsudkom Najvyššieho súdu sp. zn. 4SŽi/1/2010 z 15. marca 2011, kasačný súd uvádza, že závery tohto rozsudku nepotvrdzujú správnosť právneho posúdenia v rozsudku správneho súdu a rozhodnutiach žalovaného. Zmienovaný rozsudok Najvyššieho súdu síce uvádza, že zákon o slobode informácií je všeobecným právnym predpisom, ktorý sa použije, keď neexistuje špeciálna právna úprava, avšak na inom mieste uvádza, že existencia špeciálnej právnej úpravy automaticky nevylučuje sprístupnenie informácií podľa zákona o slobode informácií. Žalovaný a správny súd celú svoju argumentáciu založili na jednom odseku uvedeného rozsudku Najvyššieho súdu. Tento odsek však v kontexte celého rozsudku nehovorí o vylúčení aplikácie ustanovení zákona o slobode informácií v prípade „osobitnej“ právnej úpravy poskytovania informácií.

19. So zreteľom na uvedené je zrejmé, že správny súd spolu so žalovaným v časti posudzovania sprístupňovania informácií podľa zákona o slobode informácií nesprávne právne posúdili vec. Správny súd sa zároveň odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. K tomuto odklonu správneho súdu neprišlo len nerešpektovaním rozsudku kasačného súdu sp. zn. 5SŽik/3/2020, ale aj nerešpektovaním rozsiahlej judikatúry, na ktorú tento rozsudok odkazuje. Kasačná sťažnosť je v tejto časti dôvodná.

20. Pri posúdení kasačného bodu, podľa ktorého žalovaný pri rozhodovaní o odvolaní nemal postavenie nadriadeného orgánu, kasačný súd odkazuje na nasledovné závery ním vydaného rozsudku sp. zn. 5SŽik/3/2020 zo 16. decembra 2021:

40. ... pri vyriešení otázky, kto je nadriadeným povinnej osoby, treba vychádzať z nasledovných úvah: Činnosť okresných úradov je upravená zákonom č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy v účinnom znení (ďalej zákon „o organizácii miestnej štátnej správy“). Podľa § 2 ods. 1 tohto zákona okresný úrad je miestny orgán štátnej správy. Okresný úrad teda je povinnou osobou podľa § 2 ods. 1 zákona o slobode informácií. Podľa § 19 ods. 2 zákona o slobode informácií o odvolaní proti rozhodnutiu povinnej osoby rozhoduje nadriadený povinnej osoby, ktorá vo veci rozhodla alebo mala rozhodnúť. Podľa § 22 ods. 1 zákona o slobode informácií ak nie je v tomto zákone ustanovené inak, použijú sa na konanie podľa tohto zákona všeobecné predpisy o správnom konaní. Všeobecne je odvolacie konanie je v správnom konaní (vrátane konania podľa zákona o slobode informácií) koncipované ako dvojinštančné, čo má zabezpečiť nestrannosť a objektivitu pri preskúmaní rozhodnutia. Zásada dvojinštančnosti však neznamená, že v odvolacom konaní bude vždy rozhodovať nadriadený orgán po vertikálnej línii - niektoré osobitné zákony prelomili všeobecnú zásadu vertikálnej dvojinštančnosti a opravné prostriedky sú prerokúvané v horizontálnej dvojinštančnosti. Ani v prípade ústredného orgánu štátnej správy nedochádza k predloženiu opravného prostriedku odvolaciemu orgánu, keďže aj druhostupňové konanie prebieha na tom istom správnom orgáne, len s osobitnou právnou úpravou funkčnej príslušnosti, s čím počíta aj zákon o slobode informácií v § 19 ods. 2 druhá veta.

Zákon o slobode informácií je všeobecným zákonom a jeho cieľom je pokryť subjekty veľmi rozdielnych typov, preto používa všeobecný pojem „povinná osoba“ (§ 2). Z tohto dôvodu je aj pre subjekt rozhodujúci v druhom stupni použitý všeobecný pojem „nadriadený“. Kto je nadriadeným v konkrétnom prípade, treba skúmať v kontexte právnej úpravy regulujúcej postavenie a činnosť konkrétnej povinnej osoby.

Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. b) zákona o organizácii miestnej štátnej správy stanovuje, že okresný úrad v sídle kraja vykonáva v druhom stupni štátnu správu vo veciach, v ktorých v správnom konaní v prvom stupni rozhoduje okresný úrad, ktorý má sídlo v jeho územnom obvode, ak osobitný zákon neustanovuje inak; ak v prvom stupni rozhoduje len okresný úrad v sídle kraja, vykonáva v druhom stupni štátnu správu okresný úrad v sídle kraja, ak tak ustanovuje osobitný zákon.

Uvedené ustanovenie treba vykladať tak, že:

- v prvom stupni sú oprávnené v zásade konať všetky okresné úrady a druhostupňovým orgánom bude okresný úrad, ktorý sídli v kraji, a to odbor opravných prostriedkov. Osobitný zákon môže stanoviť, že rozhodnutie v druhom stupni nebude preskúmať okresný úrad v sídle kraja, odbor opravných prostriedkov, ale iný orgán, spravidla ústredný orgán štátnej správy;

- ak zákon zveruje prvostupňové rozhodovanie vo veci výlučne okresným úradom v sídle kraja (napríklad živnostenskú kontrolu a rozhodovanie vo veci správnych deliktov), je druhostupňovým orgánom ústredný orgán štátnej správy, do ktorého pôsobnosti spadá daná oblasť štátnej správy. Okresný úrad v sídle kraja, odbor opravných prostriedkov bude odvolacím orgánom len, ak by tak ustanovil osobitný zákon (Potásch P., Hašanová J., Vallová J., Milučký J., Medžová D.: Správny poriadok. Komentár. C.H.Beck, 2019).

V posudzovanom prípade osobitný zákon nezveruje rozhodovanie o poskytovaní informácií výlučne do rúk okresných úradov v sídle kraja. Použije sa preto § 4 ods. 2 písm. b) zákona o organizácii miestnej štátnej správy text pred bodkočiarkou. Pri odvolaní voči rozhodnutiu povinnej osoby, t. j. odboru okresného úradu, bude teda rozhodovať okresný úrad, odbor opravných prostriedkov, a to aj v prípade, že ide o okresný úrad v sídle kraja a v prvom stupni rozhodol útvar toho istého okresného úradu. Štátnou správou v druhom stupni je potrebné rozumieť aj rozhodovanie o opravných prostriedkoch. Kasačný súd uzatvára, že v danom prípade nie je potrebné použiť subsidiárne právnu úpravu podľa § 58 správneho poriadku, ale priamo vyložiť pojem „nariadený povinnej osoby“ podľa zákona o slobode informácií v spojení so zákonom o organizácii miestnej štátnej správy.

21. Je teda zrejme, že žalovaný v prvom stupni konal ako povinná osoba v postavení okresného úradu a v druhom stupni mal postavenie okresného úradu v sídle kraja. Tak ako bolo uvedené, v zmysle § 4 ods. 2 písm. b/ zákona o organizácii miestnej štátnej správy má žalovaný postavenie aj nadriadeného orgánu, pretože je aj okresným úradom v sídle kraja. Kasačný bod, v ktorom žalobca namieta, že žalovaný nebol oprávnený rozhodnúť o odvolaní, je teda nedôvodný.

22. Pri posúdení kasačného bodu, podľa ktorého správny súd mal porušiť žalobcove právo na spravodlivý súdny proces, pretože ho mailom neinformoval o verejnom vyhlásení rozsudku, kasačný súd odkazuje na nasledovné závery ním vydaného rozsudku sp. zn. 5Sžik/3/2020 zo 16. decembra 2021: 46. SSP ... obsahuje osobitnú právnu úpravu v § 137 ods. 4: „Vo veciach, v ktorých správny súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej piatich dní pred jeho vyhlásením.“

47. Vzhľadom na explicitnú úpravu oznamovania termínu vyhlásenia rozsudku účastníkom v SSP, nie sú ... žalobcom uvádzané rozhodnutia ... pre posúdenie prípadu relevantné a k porušeniu zákona nedošlo - žalobca bol informovaný v súlade s § 137 ods. 4 SSP. Potreba priameho informovania na žiadosť účastníka konania sa nedá vyvodiť ani z princípov SSP (§ 5).

23. Zo súdneho spisu vyplýva, že oznam o verejnom vyhlásení rozsudku správneho súdu bol vyvesený 31. októbra 2022 a rozsudok bol verejne vyhlásený 9. novembra 2022. V konaní pred správnym súdom neexistuje ustanovenie, ktoré by osobitne ukladalo povinnosť správneho súdu oznamovať účastníkom elektronicky termín verejného vyhlásenia rozsudku. So zreteľom na všetky uvedené skutočnosti tak kasačný súd vyhodnotil predmetný kasačný bod ako nedôvodný.

24. Rozsiahla judikatúra, ktorú žalobca pri tomto kasačnom bode citoval, sa nevzťahuje na konania podľa SSP. Žalobca poukázal na rozhodnutia vydané podľa Občianskeho súdneho poriadku v účinnom znení (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“) a Civilného sporového poriadku v účinnom znení (ďalej len „Civilný sporový poriadok“). Právna úprava uvedená v Občianskom súdnom poriadku už nie je účinná. V Civilnom sporovom poriadku je vyhlasovanie rozsudkov upravené v § 219 ods. 3. Podľa tohto ustanovenia súd strane oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami, ak o to požiada. Takúto úpravu však § 137 ods. 4 SSP neobsahuje. Pokiaľ by mal zákonodarca v úmysle uložiť súdom povinnosť oznamovať na základe žiadostí termín verejného vyhlásenia rozsudku v konaniach podľa SSP, zvolil by obdobnú formuláciu, ako je to v § 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku.

VII. Záverečné zhodnotenie a odôvodnenie rozsudku v časti trov

25. Podľa § 462 ods. 2 SSP ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy ... nie je v súlade so zákonom, a správny súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie správneho súdu zmeniť tak, že zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy ... a vec mu vráti na ďalšie konanie. Z dôvodu, že kasačný súd vyhodnotil kasačnú sťažnosť v kasačnom bode týkajúcom sa nesprávneho právneho posúdenia veci v časti nesprístupnenia informácie za dôvodnú, rozhodol podľa tohto ustanovenia. Úlohou žalovaného bude posúdiť podanú žiadosť v procesnom režime ustanovení zákona o slobode informácií, vyhodnotiť, či podľa tohto zákona existujú konkrétne dôvody na nesprístupnenie požadovaných informácií, a na základe takéhoto vyhodnotenia opätovne rozhodnúť.

26. O nároku na náhradu dôvodne vynaložených trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. (1) v spojení s § 167 ods. 1 SSP spôsobom uvedeným vo výroku rozsudku. Podľa § 167 ods. 1 SSP ... súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú ... náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom ... úspech. Z dôvodu, že žalobca bol v kasačnom konaní úspešný, kasačný súd rozhodol spôsobom uvedeným vo výroku tohto rozsudku.

27. Podľa § 3 ods. 3 písm. c/ zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v účinnom znení výkon súdnictva v predmetnej veci prešiel od 1. júna 2023 zo správneho súdu na Správny súd v Košiciach. Z tohto dôvodu bude aj tento rozsudok doručovaný cestou Správneho súdu v Košiciach.

28. Tento rozsudok prijal kasačný súd jednomyseľne.

V katastrálnom zákone a zákone o slobode informácií sa nenachádza žiadne ustanovenie, ktoré by zakazovalo požadovať informácie v procesnom režime zákona o slobode informácií.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.